

[Avaleht](#) > ... > [Otsige Õigusvaldkonna Spetsialisti](#) > [Leia Ekspert](#) > Netherlands

Leia ekspert

Sisu koostaja:

Madalmaad

Madalmaad

I. Ekspertide nimekirjad ja registrid

Madalmaades on kaks registrit: üks peamiselt tsiviil- ja haldusõiguse (*Landelijk Register van Gerechtelijke Deskundigen* – LRGD) ja teine peamiselt kriminaalõiguse (*Nederlands Register Gerechtelijk Deskundigen* – NRGD) jaoks. Samuti on olemas *Stichting Advisering Bestuursrechtspraak voor Milieu en Ruimtelijke Ordening* (StAB [keskkonna ja ruumilise planeerimise haldusjurisdiktsiooni nõustamiskeskus] – ainult kohtute heaks töötav sõltumatu organ) ja *Nederlandse Vereniging voor Medisch Specialistische Rapportage* (NVMSR – Madalmaade meditsiinispetsialistide aruandluse ühing). Lisaks on kriminaalasjade jaoks olemas *Landelijke Deskundigheidsmakelaar* (LDM – riiklik ekspertiisiamet), kus peetakse eri valdkondade välisekspertide registrit, keda võib kutsuda appi (politsei)uurimistes. Veel on olemas *Register Deskundigen Onteigening en Bestuursrechtelijke Schadevergoeding* (DOBS – sundvõõrandamise ja hüvitamise valdkonna haldusõiguse ekspertide register).

Ekspertid on registrisse kantud spetsialiseerumise alusel. Ekspertide registreid peetakse erineval moel: LRGD, DOBS ja NVMSR on eraregistrid, NRGD-d ja StABi aga haldab ning rahastab justiits- ja julgeolekuministerium. Kohtud ei vastuta registrite pidamise ega nendesse kantud ekspertide kvaliteedi eest. Madalmaades hoitakse registreid haldavaid üksuseid kohtutest rangelt eraldi. Kohtud tuginevad nende üksuste antud kvaliteedigarantiidele. Samas osalevad kohtunikud LRGD ja NRGD registrisse vastuvõtmise ja/või akrediteerimise protsessis.

Lingid:

- [Landelijk Register van Gerechtelijke Deskundigen](#)
- [Nederlands Register Gerechtelijk Deskundigen](#)
- [Stichting Advisering Bestuursrechtspraak voor Milieu en Ruimtelijke Ordening](#)
- [Nederlandse Vereniging voor Medisch Specialistische Rapportage](#)
- [Stichting Register Deskundigen Onteigening en Bestuursrechtelijke Schadevergoeding](#)
- [Landelijke Deskundigheidsmakelaar](#)

NRGD/LRGD, NVMSRi ja DOBSi registrid ning StABi veebisait on üldsusele kättesaadavad. Otsinguvahendid on kättesaadavad, kuigi kohtuasja pooled ei saa konsulteerida StABi registrisse kantud ekspertidega, sest nad määratakse ainult kohtuid nõustama ning selline konsulteerimine tekitab kahtlusi nende sõltumatuses. Pooled võivad aga taotleda, et kohus konsulteeriks StABiga. Funktsiooni „[Leia ekspert](#)“ saab kasutada ainult LRGD registrisse kantud ekspertide otsimiseks. Filteerida on võimalik spetsialiseerumise alusel. StABis töötavad eksperdid on registreeritud ka LRGDs. Lõpuks saab NRGD registriga tutvuda järgmise lingi kaudu: [otsi registrist](#).

Enne kohtuekspertide kvalifitseerumist ja registrisse lisamist osalevad NVMSRi liikmed koolituses ja sooritavad eksami.

NRGDs registreerimiseks peavad eksperdid läbima akrediteerimismenetluse, milles võetakse arvesse nii pädevusvaldkonda, kus neil tuleb tõendada oma oskusi, kui ka rolli kohtuekspertina ning oskusi, mis on vajalikud, et olla hea ekspert kohtumenetlustes. LRGD tugineb kutseala enda liitude ja (kutse-)organisatsioonide kehtestatud kutsestandardite sertifitseerimisele, ekspertina töötamise valdkonna koolitusvõimalustele ning pidevõppe süsteemile.

StAB kohaldab väga rangeid värbamis põhimõtteid, korraldab sisekoolitusi ja haldab pidevõppe süsteemi. StABi ekspertide koostatud aruanded läbivad kohustusliku vastastikuse eksperdi hinnangu ja väline hindamiskomitee vaatab avaldatud aruanded korrapäraselt läbi.

Ekspertid ei pea vannet andma. Ekspertid võib registritest eemaldada pärast ametlikke kaebusi eri kohtutes kehtivate käitumisreeglite (mis on üldiselt sarnased) eiramise kohta.

Registreid hoiavad ajakohasena nende pidamise eest vastutavad haldusorganid.

II. Ekspertide kvalifikatsioon

LRGD registrisse kantavad ekspertid peavad kuuluma kutseorganisatsiooni, kes kehtestab kutsestandardid ja haridusnõuded. Ekspertid, kes soovivad, et nad kantakse NRGD registrisse, peavad täitma ka rangeid haridusnõudeid. NRGD ekspertid on sageli kutseorganisatsiooni liikmed, kuid on nišivaldkondi, kus kutseorganisatsioon ei ole – seega ei ole kutseorganisatsiooni liikmesus kohustuslik. StABi, LRGD ja NRGD registrisse kandmiseks on nõutav osaleda pidevõppes. Näiteks StAB eraldab selleks 15% ajast. LRGD registrisse kantud ekspertid peavad osalema pidevõppes vähemalt kuus tundi aastas. Sageli akrediteerivad kutseorganisatsioonid õppeasutusi, kes peavad selle tõestamiseks, et koolitus on tegelikult toimunud, laadima registreerimisnimekirjad üles koolitusasutuste veebisaitidele. Sellisel koolitusel on kahetine eesmärk: lihvida kohtuga seotud oskusi ja suurendada ekspertideadmisi.

III. Ekspertide tasustamine

Kriminaal- ja haldusmenetlustes tasustab eksperte riik. Olemas on kindel tariifisüsteem ja ekspertid peavad esitama kulude eelhinnangu (2003. aasta määrus kriminaalasjades kehtivate tasude kohta). StABis on asjad teisiti korraldatud: StABi eksperte tasustab justiits- ja julgeolekuministerium. Tsviilasjades maksavad kasutatud ekspertiisi eest kohtumenetluse pooled.

IV. Ekspertide vastutus

Ekspertidel on vastutus, mis tuleneb üldisest lepinguõigusest ja deliktiõigusest. Ekspertidel ei ole seadusest tulenevat ega määratud kohtuniku kehtestatud vastutuskindlustuse kohustust. Küll aga võib nad kindlustada ettevõtja, kelle heaks nad töötavad. Iseenda töötajana tegutsevad ekspertid valivad ise oma kindlustuse oma äranägemise järgi, kuid paljud kutseorganisatsioonid on muutnud vastutuskindlustuse kohustuslikuks.

V. Lisateave ekspertiisimenetluse kohta

Peamised õigusnormid, mida Madalmaades kohtuekspertide suhtes kohaldatakse, on tsviilikohtumenetluse seadustiku (*Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering*) artikkel 194, üldise haldusõiguse seaduse (*Algemene wet bestuursrecht – Awb*) artikkel 8:47 ning kriminaalasjade ekspertide seadus (*Wet deskundige in strafzaken*) (kriminaalmenetluse seadustiku artikkel 51i).

Need seadused moodustavad raamistiku: üksikasjalikud juhised on esitatud tsviilasjade ekspertidele ettenähtud suunistes (*Leidraad deskundigen in civiele zaken*) ja haldusajade meditsiiniekspertidele ettenähtud suunistes (*Leidraad medisch deskundigen in bestuursrechtelijke zaken*).

Olemas on [NRGD tegevusjuhend](#), mille õiguslik alus kriminaalasjade kohtuekspertidele on [kohtunõukoja kehtestatud tegevusjuhend tsviil- ja haldusajade õigusekspertidele](#) ning ka avaliku teenistuse ja sotsiaalkindlustusajade apellatsioonikohtu välja antud tegevusjuhend kohtuekspertidele. StABil on oma tegevusjuhend ja riiginõukogu haldusõiguse talitus on koostanud tegevusjuhendi ekspertidele. Enamiku ekspertiisvormide jaoks on olemas lisanõuded ekspertiisi kvaliteedile või ekspertide kvalifikatsioonile.

Eksperti (*deskundige*) staatus ei ole kaitstud.

1. Ekspertide nimetamine

Eksperte võivad nimetada kohus ja menetluspooled. Ekspertide määramine haldusmenetluses sarnaneb ekspertide määramisega tsviilkohtumenetluses. Ainus erinevus on see, et haldusõigusajades kannab kulud riik,

kuid tsiviilmenetlustes kannavad need menetluse pooled. Kõigil juhtudel on kohtu määratud ekspert kohustatud vastama kohtu esitatud küsimustele (võimalik, et pärast pooltega konsulteerimist). Kriminaalkohtu menetluses võib prokurör või kohtunik määrata eksperdi uurimisetapis. Selleks on olemas seadusega reguleeritud register, sest sellised eksperdid peavad vastama rangematele nõuetele kui tsiviil- ja haldusmenetlustes. Kõigil kohtu määratud ekspertidel on seadusest tulenev kohustus teatada, kui neil tekib huvide konflikt.

1.a Eksperdi määrab kohus

Kui asjassepuutuvaid fakte ei ole võimalik teisiti tuvastada, on tsiviilkohtul õigus määrata ekspert kas *ex officio* või vaidluspoole sõnaselge taotluse korral. Sellisel juhul lükatakse suuline ärakuulamine eksperdiaruande kättesaamisest hilisemale kuupäevale. Kohtul on põhimõtteliselt õigus määrata omal äranägemisel eksperdiks iga isik, keda ta peab sobivaks. Ometi määravad peaaegu kõik kohtud eksperdi asjakohase registri kaudu. Ekspert peab teavitama kohut, kui tal tekib huvide konflikt. Kohtu määratud ekspertidel on juurdepääs kohtuasjaga seotud dokumentidele. Tsiviilasjades kehtivad eriti ranged eeskirjad väliseksperptidele, kellega määratud ekspert konsulteerib ülesande täitmise ajal. Näiteks peavad pooled eelnevalt teadma, milliste isikutega konsulteeritakse ja millistele küsimustele neil palutakse vastata.

1.b Eksperdi nimetavad pooled

Kui eksperdi nimetavad menetluspooled, teevad nad seda tavaliselt kohtumenetluse alguses, et kohtuasi ette valmistada. Kohus võib eksperdiaruandeid kasutada kohtuasjas otsuse tegemiseks. Poolte taotlusel võib kohtunik määrata eksperdi igal ajal menetluse kestel. Kõik peavad töötama kooskõlas kohtu määratud ekspertidele kehtivate eeskirjade ja tegevusjuhenditega.

Mõlemad pooled võivad taotleda kindla eksperdi määramist. Sellisteks puhkudeks ei ole kehtestatud erieeskirju. Kohtunik võib kohustada mõlemat poolt määrama ühe eksperdi, kuid see ei ole üldine tava.

2 Menetlus

2.a Tsiviilmenetlus

Kohus jälgib eksperdiuuringu edenemist üksnes ajahalduse seisukohast. Eksperdi töö kvaliteeti ei kontrollita ning kohtuotsustes eksperdile ei viidata. StAB saab aga kohtutelt korrapäraselt tagasisidet eksperdi töö kohta, kuigi too osaleb harva tsiviilmenetlustes.

Pooled võivad aruande vaidlustada, tehes avaldusi või esitades vastuaruande. Eksperdiaruanne ei ole kohtute jaoks siduv, kuid tavaliselt aktsepteerivad nad enda määratud eksperdi seisukohti. Menetluspoolte määratud ekspertide mõju on harilikult väiksem kui kohtu määratud ekspertide mõju. Selliseid menetlusi, kus eksperdid kohtuvad või neid küsitletakse enne kohtuprotsessi, et püüda küsimusi määratleda ja võimaldada kohtul erimeelsusi mõista, ei ole.

Ekspertidel on lubatud olla menetluse ajal pooltega kontaktis, kuid ainult siis, kui see on vajalik faktide tuvastamiseks ja kõigi poolte juuresolekul. Ekspert peab korraldama kohtumised kõigi menetluspoolte juuresolekul, et koguda nende märkusi, kui seda ei takista kutsestandardid (nt meditsiinilistes juhtumites).

1. Eksperdiaruanded

Madalmaades kasutatakse eksperdiaruannete koostamise näidist. Ekspertidelt nõutakse esialgset aruannet ja menetluspooltel on õigus teha selle kohta märkusi. Ekspert peab käsitlema poolte argumente nii esialgses kui ka lõpparuandes. Muid aruannete erinõudeid ei ole. Kohtu korraldusel peab ekspert koostama lisaaruande, näiteks siis, kui on lisaküsimusi. Aruanne esitatakse tavaliselt kirjalikult, kuid selle võib esitada ka suuliselt kohtuistungil.

2. Kohtuistung

Ekspertidele antakse korraldus istungil osaleda ainult erandjuhtudel. Seda võivad taotleda pooled või nõuda kohus. Ristküsitluse kasutamine ei ole tavapärane.

2.b Muu teave

Tsiviilkohtu- ja muude menetluste vahelised erinevused ei ole märkimisväärsed.

Siin esitatud teave saadi projekti „Leia ekspert“ („Find an Expert“) käigus riikide kontaktisikutelt, kelle on valinud [Euroopa asjatundlikkuse ja ekspertide instituut \(EEEI\)](#).

■ Viimati uuendatud: 16/10/2024

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.